

Pleidleisiau a Thrafodion – Y Cyfarfod Llawn

Lleoliad y cyfarfod:

Y Siambr – Y Senedd

Dyddiad y cyfarfod:

Dydd Mercher, 17 Ionawr 2024

Amser y cyfarfod: 13.30

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar [Senedd TV](#) yn:

<http://senedd.tv/cy/13681>

183

Cynhaliwyd y cyfarfod hwn ar ffurf hybrid, gyda rhai Aelodau yn Siambr y Senedd ac eraill yn ymuno drwy gyswllt fideo.

1 Cwestiynau i'r Gweinidog Newid Hinsawdd

Dechreuodd yr eitem am 13.30

Gofynnwyd yr 8 cwestiwn cyntaf. Atebwyd cwestiynau 2, 3 ac 8 gan y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd. Gwahoddodd y Llywydd lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau i'r Dirprwy Weinidog ar ôl cwestiwn 2.

2 Cwestiynau i Weinidog y Gymraeg ac Addysg

Dechreuodd yr eitem am 14.31

Gofynnwyd cwestiynau 1–4 a 6–8. Ni ofynnwyd cwestiwn 5. Gwahoddodd y Llywydd lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau i'r Gweinidog ar ôl cwestiwn 2.

3 Cwestiynau Amserol

Dechreuodd yr eitem am 15.14

Atebwyd gan Weinidog yr Economi

Senedd Cymru
Welsh Parliament

[Rhun ap Iorwerth \(Ynys Môn\)](#): A wnaiff y Gweinidog ddatganiad am unrhyw drafodaethau mae Llywodraeth Cymru wedi eu cael mewn perthynas â dyfodol cwmni Gwynedd Shipping?

Atebwyd gan Ddirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth

[Llyr Gruffydd \(Gogledd Cymru\)](#): A wnaiff y Gweinidog ddatganiad yn rhoi ymateb i argymhelliad unfrydol Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol y dylai fod gan Lywodraeth Cymru rôl ffurfiol yn y broses o benodi Cadeirydd newydd ar gyfer S4C?

4 Datganiadau 90 Eiliad

Ni chafwyd unrhyw Ddatganiadau 90 Eiliad

5 Dadl ar Gynnig Deddfwriaethol gan Aelod – Bil ar sicrwydd hinsawdd i blant a phobl ifanc

Dechreuodd yr eitem am 15.37

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

NDM8370 [Delyth Jewell \(Dwyrain De Cymru\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn nodi cynnig ar gyfer Bil ar sicrwydd hinsawdd i blant a phobl ifanc.
2. Yn nodi mai diben y Bil hwn fyddai:
 - a) diwygio Deddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021 i sicrhau bod y cwricwlwm ysgol yn cynnwys dealltwriaeth o ddifrifoldeb a brys yr argyfwng hinsawdd a'r argyfwng ecolegol fel cysyniad allweddol ar draws pob maes dysgu a phrofiad;
 - b) sicrhau bod y cwricwlwm yn adlewyrchu brys ac anghenraid mynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd a diogelu'r amgylchedd ecolegol;

c) sicrhau nad yw addysgu o'r fath wedi'i gyfyngu i bynciau traddodiadol sy'n cwmpasu'r maes hwn, ond wedi'i wreiddio ar draws pob maes dysgu a phrofiad;

d) cydnabod pwysigrwydd dysgu isganfyddol a hyrwyddo amgylchedd cynaliadwy lle y gall dysgu ddigwydd; ac

e) dechrau mynd i'r afael â phryder hinsawdd ymhlith plant a phobl ifanc.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
22	17	13	52

Derbyniwyd y cynnig.

6 Dadl y Ceidwadwyr Cymreig – Arolygu ac ariannu gofal iechyd

Dechreuodd yr eitem am 15.55

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig a'r gwelliannau o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig heb ei ddiwygio:

NDM8452 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn nodi Adroddiad Blynyddol Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru 2022–2023.

2. Yn gresynu bod yr adroddiad:

a) yn amlygu risgiau yn ymwneud â gofal brys, pryderon staffio, llif gwael cleifion a hygyrchedd apwyntiadau;

b) yn datgan bod oedi yn aml o ran rhyddhau cleifion oherwydd prinder staff gofal cymdeithasol a gweithwyr cymdeithasol i asesu anghenion rhyddhau; ac

c) heb ddod o hyd i dystiolaeth fod mentrau Llywodraeth Cymru yn gwneud gwahaniaeth clir a sylweddol i wasanaethau ar y rheng flaen.

3. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) dileu toriadau a wnaed i Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru yng nghyllideb ddrafft 2024–2025, ac ehangu eu cylch gwaith i ymchwilio i gwynion;

b) sefydlu amserlen gydag Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru ar gyfer archwilio'r bron i 60 y cant o wasanaethau gofal iechyd nad ydynt wedi'u harolygu yn ystod y 5 mlynedd diwethaf;

c) sicrhau bod y cynnydd canlyniadol Barnett llawn o 20 y cant ar gyfer iechyd yn cael ei wario ar GIG Cymru; a

d) cyflwyno cynllun sylweddol ar gyfer y gweithlu gydag ad-daliad ffioedd dysgu ar gyfer gweithwyr gofal iechyd sy'n aros yng Nghymru am bum mlynedd ar ôl eu hastudiaethau.

[Adroddiad Blynyddol Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru 2022–2023](#)

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
14	0	38	52

Gwrthodwyd y cynnig heb ei ddiwygio.

Cyflwynwyd y gwelliannau a ganlyn:

Gwelliant 1 [Lesley Griffiths \(Wrecsam\)](#)

Dileu popeth ar ôl is-bwynt 2b) a rhoi yn ei le:

Yn gwerthfawrogi gwaith pwysig AGIC ac yn nodi'r heriau a amlygwyd.

Yn cydnabod y sefyllfa ariannol heriol ar draws Llywodraeth Cymru, sy'n parhau i flaenoriaethu gofal rheng flaen a gofynion staffio ein GIG.

Yn nodi bod Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio gyda darparwyr gofal iechyd gan ddefnyddio arolygiadau i ddysgu a gwella.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 1:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
26	0	27	53

Fel sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 6.20, defnyddiodd y Llywydd ei phleidlais fwrw drwy bleidleisio yn erbyn y gwelliant. Felly, gwrthodwyd y gwelliant.

Gwelliant 2 [Mabon ap Gwynfor \(Dwyfor Meirionnydd\)](#)

Ym mhwynt 3, dileu is-bwynt c), a rhoi yn ei le:

gwneud cais ffurfiol i Lywodraeth y DU am adolygiad cynhwysfawr o Fformiwla Barnett i sicrhau cyllid teg ar gyfer pob maes cyllideb yng Nghymru, gan gynnwys iechyd a gofal cymdeithasol;

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 2:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
38	0	14	52

Derbyniwyd gwelliant 2.

Gwelliant 3 [Mabon ap Gwynfor \(Dwyfor Meirionnydd\)](#)

Ychwanegu is-bwynt newydd ar ddiwedd pwynt 3:

cynyddu nifer y prentisiaethau gradd sydd ar gael yn y sector gofal iechyd i roi mwy o gyfleoedd i bobl ifanc ymuno â'r proffesiwn ac aros yng Nghymru i weithio.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 3:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
52	0	0	52

Derbyniwyd gwelliant 3.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig fel y'i diwygiwyd:

NDM8452 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn nodi Adroddiad Blynyddol Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru 2022–2023.

2. Yn gresynu bod yr adroddiad:

a) yn amlygu risgiau yn ymwneud â gofal brys, pryderon staffio, llif gwael cleifion a hygyrchedd apwyntiadau;

b) yn datgan bod oedi yn aml o ran rhyddhau cleifion oherwydd prinder staff gofal cymdeithasol a gweithwyr cymdeithasol i asesu anghenion rhyddhau; ac

c) heb ddod o hyd i dystiolaeth fod mentrau Llywodraeth Cymru yn gwneud gwahaniaeth clir a sylweddol i wasanaethau ar y rheng flaen.

3. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) dileu toriadau a wnaed i Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru yng nghyllideb ddrafft 2024–2025, ac ehangu eu cylch gwaith i ymchwilio i gwynion;

b) sefydlu amserlen gydag Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru ar gyfer archwilio'r bron i 60 y cant o wasanaethau gofal iechyd nad ydynt wedi'u harolygu yn ystod y 5 mlynedd diwethaf;

c) gwneud cais ffurfiol i Lywodraeth y DU am adolygiad cynhwysfawr o Fformiwla Barnett i sicrhau cyllid teg ar gyfer pob maes cyllideb yng Nghymru, gan gynnwys iechyd a gofal cymdeithasol;

d) cyflwyno cynllun sylweddol ar gyfer y gweithlu gydag ad-daliad ffioedd dysgu ar gyfer gweithwyr gofal iechyd sy'n aros yng Nghymru am bum mlynedd ar ôl eu hastudiaethau; a

e) cynyddu nifer y prentisiaethau gradd sydd ar gael yn y sector gofal iechyd i roi mwy o gyfleoedd i bobl ifanc ymuno â'r proffesiwn ac aros yng Nghymru i weithio.

[Adroddiad Blynyddol Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru 2022–2023](#)

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
12	0	40	52

Gwrthodwyd y cynnig fel y'i diwygiwyd.

7 Dadl Plaid Cymru – Prentisiaethau

Dechreuodd yr eitem am 16.46

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig a'r gwelliannau o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig heb ei ddiwygio:

NDM8451 [Luke Fletcher \(Gorllewin De Cymru\)](#)

Cynnig bod y Senedd hon:

1. Yn nodi:

- a) bod tua 80 y cant o gwmnïau bach yng Nghymru wedi cael trafferth recriwtio yn ystod y 12 mis diwethaf oherwydd prinder sgiliau;
- b) y bwlch sgiliau ar draws sectorau economaidd yng Nghymru a amlinellwyd mewn Arolygon Sgiliau Cyflogwyr yn ddiweddar; ac
- c) targed Llywodraeth Cymru i greu 125,000 o brentisiaethau pob oed erbyn diwedd tymor presennol y Senedd.

2. Yn gresynu:

- a) mai llai na thraean o darged Llywodraeth Cymru sydd wedi'i gyflawni, dros hanner ffordd drwy dymor presennol y Senedd;
- b) y bydd gostyngiad amcangyfrifedig o 24.5 y cant mewn cyllid ar gyfer rhaglen brentisiaethau Llywodraeth Cymru, a fydd yn arwain at 10,000 yn llai o brentisiaethau yn dechrau yn 2024–25; ac
- c) bod Llywodraeth Cymru, o ganlyniad i ostyngiadau cyllid, yn methu yn ei chenhadaeth economaidd i gefnogi pobl ifanc i sicrhau dyfodol uchelgeisiol yng Nghymru.

3. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

- a) sefydlu model ariannu hirdymor cynaliadwy ar gyfer prentisiaethau;
- b) diystyru cyflwyno ffioedd dysgu ar gyfer gradd–brentisiaethau yng Nghymru; ac
- c) comisiynu gwerthusiad annibynnol o ddichonoldeb cyrraedd ei tharged ar gyfer prentisiaethau pob oed erbyn 2026.

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
12	0	40	52

Gwrthodwyd y cynnig heb ei ddiwygio.

Cyflwynwyd y gwelliannau a ganlyn:

Gwelliant 1 [Lesley Griffiths \(Wrecsam\)](#)

Dileu popeth a rhoi yn ei le:

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn nodi:

a) bod busnesau bach ledled Cymru yn cael mynediad at ystod o gymorth cyflogaeth, sgiliau a busnes a ariennir gan Lywodraeth Cymru i gwrdd â heriau recriwtio mewn marchnad lafur gyfnewidiol ac yn amgylchedd twf isel y DU;

b) y bwlch sgiliau sy'n bodoli mewn sectorau economaidd yng Nghymru a amlinellwyd mewn Arolygon Sgiliau Cyflogwyr diweddar; ac yn croesawu pwyslais Llywodraeth Cymru ar gymorth wedi'i dargedu yn y meysydd hynny, gan gynnwys cyllid ar gyfer cyfrifon dysgu personol;

c) targed Llywodraeth Cymru i greu 125,000 o brentisiaethau pob oed erbyn diwedd tymor presennol y Senedd, a'r effaith y mae'r toriadau i gyllideb Cymru, colli arian yn lle'r cronfeydd Ewropeaidd a'r chwyddiant uchaf erioed yn ei chael ar gyllidebau busnes a chyhoeddus sy'n ofynnol i gyflawni yn erbyn amcangyfrifon a osodwyd cyn y sawl ysgytwad economaidd sydd wedi dod i'r amlwg ers 2021; a

d) bod toriadau i gyllideb Cymru, colli arian a addawyd yn lle cronfeydd yr UE a chwyddiant uchel tu hwnt wedi tanseilio cenhadaeth economaidd Llywodraeth Cymru, a goblygiadau hyn i bobl ifanc a'u gallu i gyflawni dyfodol uchelgeisiol yng Nghymru.

2. Yn croesawu:

a) bod Llywodraeth Cymru, erbyn hanner ffordd drwy dymor presennol y Senedd, wedi ymrwymo dros £400m mewn prentisiaethau; a

b) yr ymrwymiad i ddiogelu ansawdd darpariaeth prentisiaethau ar adeg o ostyngiad mewn cyllidebau, ac yn cydnabod y risgiau hirdymor sy'n gysylltiedig â lleihau ystyriaethau ansawdd er mwyn cynyddu nifer y prentisiaethau a gyflwynir.

3. Yn nodi y bydd Llywodraeth Cymru yn:

a) parhau i flaenoriaethu cyllid ar gyfer prentisiaethau yn erbyn cefndir o bwysau ariannol difrifol;

b) cefnogi prentisiaethau gradd yng Nghymru; ac

c) gweithio gyda'r rhwydwaith prentisiaethau i sicrhau'r canlyniadau gorau posibl.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 1:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
26	0	27	53

Fel sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 6.20, defnyddiodd y Llywydd ei phleidlais fwrw drwy bleidleisio yn erbyn y gwelliant. Felly, gwrthodwyd y gwelliant.

Gwelliant 2 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Ym mhwynt 3, cynnwys is-bwynt newydd ar ôl is-bwynt (a) ac ail-rifo yn unol â hynny:

ehangu prentisiaethau, yn enwedig i lefel gradd, i fynd i'r afael â phrinder sgiliau mewn sectorau craidd gan gynnwys gofal iechyd, ynni adnewyddadwy a thechnoleg ddigidol;

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 2:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
26	0	27	53

Fel sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 6.20, defnyddiodd y Llywydd ei phleidlais fwrw drwy bleidleisio yn erbyn y gwelliant. Felly, gwrthodwyd y gwelliant.

Gwelliant 3 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Ym mhwynt 3, cynnwys is-bwynt newydd ar ôl is-bwynt (a), ac ailrifo yn unol â hynny:

caniatáu ar gyfer pwyntiau mynediad hyblyg ar gyfer prentisiaethau gradd, gan gydnabod cyrhaeddiad addysgol blaenorol unigolyn;

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 3:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
25	0	27	52

Gwrthodwyd gwelliant 3.

Gan fod y Senedd wedi gwrthod y cynnig heb ei ddiwygio, ac wedi gwrthod y gwelliannau i'r cynnig, gwrthodwyd y cynnig.

8 Cyfnod Pleidleisio

Dechreuodd yr eitem am 17.52

9 Dadl Fer

Dechreuodd yr eitem am 18.01

NDM8453 [Gareth Davies \(Dyffryn Clwyd\)](#)

Strwythuro system gofal cymdeithasol sy'n addas ar gyfer Cymru yn yr unfed ganrif ar hugain.

Daeth y cyfarfod i ben am 18.19

Cynhelir Cyfarfod Llawn nesaf y Senedd am 13.30, Dydd Mawrth, 23 Ionawr 2024